

Stališče Komisije RS za medicinsko etiko o ravnanju z bolniki, ki so Jehovove priče

Komisija RS za medicinsko etiko (KME) je stališče o ravnanju z bolniki, ki so Jehovove priče, sprejela na seji 20. februarja 2018. Posreduje ga vsem slovenskim bolnišnicam z navodilom, kako naj ravnajo, da bodo Jehovove priče brez strahu pred neželenimi posledicami uresničevali zdravstvene pravice in udeleževali svoje prepričanje.

Svetovni nazor Jehovovim pričam ne dovoljuje, da bi v primeru zdravstvene potrebe s transfuzijo sprejeli kri katerekoli druge osebe. S krvjo ni mišljena samo polna kri, ampak tudi njene komponente, eritrociti, trombociti, levkociti in krvna plazma. Odklanjajo tudi za avtotransfuzijo shranjeno kri, lahko pa se po svojem preudarku odločijo za hemodilucijo in reševanje celic (cell saver). Nekateri bolniki ne odklanjajo zdravil pridobljenih s frakcionažo plazme, to je albumine, globuline in druge plazemske derivate oziroma faktorje strjevanja krvi, želijo pa, da so pred njihovo aplikacijo seznanjeni s strokovno indikacijo, kar jim pomaga pri njihovi privolitvi po pojasnilu. Svobodna privolitev je tudi v skladu z enim od osnovnih načel Zakona o pacientovih pravicah.

Pri vprašanjih, ki se pojavijo ob odklanjanju transfuzije na eni in zdravstvenih indikacijah na drugi strani, se znajdeti v stiski tako bolnik kot zdravnik. Da ne bi zdravnik, ki sledi načelom stroke, v urgentnih primerih in neobveščen o prepričanju bolnika, odločil v nasprotju z željo oziroma zahtevo bolnika - kar ima lahko tudi v primeru uspešno zaključenega zdravljenja neprijetne osebne in pravne posledice – želi KME opozoriti vodstva slovenskih bolnišnic oziroma vseh zdravstvenih ustanov, v katerih lahko pride do transfuzije krvi, da 30. člen Zakona o pacientovih pravicah zagotavlja bolniku, ki je sposoben odločati o sebi, pravico, da zavrne predlagani medicinski poseg oziroma zdravstveno obravnavo. Če bolnik pri svoji odločitvi vztraja tudi potem, ko mu je zdravnik pojasnil možne posledice zavrnitve na njegovem zdravju, je tako bolnikovo odločitev dolžan spoštovati tudi po 2. odst. 178. člena kazenskega zakonika. Bolnik mora svojo odločitev pismeno potrditi, zdravstveno osebje pa naj jo protokolira v bolnikovi zdravstveni dokumentaciji.

Če bolnikovo stanje onemogoča izražanje njegove volje, KME sporoča, da imajo Jehovove priče vedno pri sebi overjeni dokument »Trajno pooblastilo za mojo zdravstveno oskrbo«, opozorilo, da zavračajo transfuzijo krvi, kar je potrebno upoštevati tudi v primeru nezvestnega bolnika. Uradni zavrnitveni obrazec iz Pravidnika o obrazcih o pisnih izjavah volje pacienta pa se glede zavrnitve nanaša samo na zavrnitev transfuzije krvi in ne celotnega načrtovanega zdravljenja. Na opozorilu imajo še navedena imena in telefonske številke njihovih zakonitih zastopnikov, na katere se je v primeru dvoma ali kakšne druge potrebe možno obrniti za pojasnilo oziroma odločitev v skladu z 28. in 30. členom Zakona o pacientovih pravicah in 178. členom Kazenskega zakonika.

Komisija RS za medicinsko etiko
Dr. Božidar Voljč, dr. med.
Predsednik